

Gwendolyn Rutten
Viceminister-president van de
Vlaamse Regering en Vlaams minister
van Binnenlands Bestuur,
Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke
Kansen

Contactpersoon: Liesbeth Maene
Tel: 02 551 13 51
E-mail: liesbeth.maene@ambassade.be
Datum: 1 maart 2024
Plaats: Brussel

Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van XX X XXXX over het Vlaamse beleid voor de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en schadelijke polarisatie

Geachte minister Rutten,
Beste raadgevers,

We ontvingen de adviesvraag over het ontwerpdecreet van besluit over het Vlaamse beleid voor de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en schadelijke polarisatie en willen hierop met deze brief kort adviseren. Deze aandachtspunten werden afgestemd met de adviesraad van de Vlaamse Jeugd Raad op woensdag 14 februari en vervolgens verder uitgewerkt en goedgekeurd op 29 februari 2024. We verwijzen bij deze aandachtspunten graag naar ons meer uitgebreide [advies over het voorontwerp decreet gewelddadige deradicalisering](#).

Dit voorontwerp van besluit regelt de praktische uitwerking van dat voorontwerp en veel van onze adviespunten en aandachtspunten blijven dus ook bij deze uitwerking van belang. Voor we op deze specifieke punten ingaan, willen we onderlijnen dat we een **breed perspectief op gewelddadige radicalisering** enorm belangrijk vinden. We vragen dat, net zoals in de eerdere teksten, benadrukt blijft dat radicalisering in een heel brede verscheidenheid bestaat, en de klassieke indeling van religieus extremisme niet meer voldoende de realiteit tegemoet komt. Deze verscheidenheid benadrukken in beleidsteksten moet er ons als samenleving van behoeden dat we voor bepaalde vormen van negatieve polarisatie alerter zijn dan voor anderen, en daardoor ongewild stereotyperend beleid maken.

We waarschuwen ook voor het **stigmatiseren en criminaliseren van jongeren** in de samenleving. Al te sterk de nadruk leggen op een minderheid jongeren die dreigen gewelddadig te radicaliseren, duwt jongeren nog verder weg van sensibilisering en preventie. Radicalisering staat niet los van de huidige maatschappelijke context waarin we er als samenleving niet in slagen om jongeren op een goede manier te ondersteunen en met gelijkwaardige kansen te laten opgroeien. Het is onze verantwoordelijkheid, met verwijzing naar het **Good Lives Model**¹, om alle kinderen en jongeren van gelijkwaardige kansen op ontplooiing, identiteitsontwikkeling, vrije tijd, onderwijs, inspraak, zorg en een goede startpositie in het leven te voorzien. **Het Kinderrechtenverdrag is hierbij bindend maar kan vandaag voor heel veel kinderen en jongeren in**

¹ [Het Good Lives Model: Een literatuurstudie Expertisecentrum Forensische Psychiatrie Dr. E. Pomp 2009](#)

Vlaanderen en Brussel niet waargemaakt worden. Wanneer kinderen en jongeren in een cruciale ontwikkelingsfase geen volwaardige kans krijgen om hun identiteit, zingeving en waardenkader uit te zoeken, mogen we niet verbaasd zijn als enkelingen op radicale plekken die invulling zoeken. Woorden doen ertoe, woorden krijgen een specifieke invulling binnen lokale besturen, verschillende beleidsdomeinen en in komende legislaturen. Het is dan ook belangrijk met de juiste woorden te werken om te werken aan een goede en positieve voedingsbodem voor jongeren om hun identiteit te ontwikkelen.

We gaan hieronder verder nog in op enkele praktische uitwerkingen van het Besluit van de Vlaamse Regering:

- **We zijn blij met de ruimte die geboden wordt aan experimentele projecten en het kader dat hieraan tegemoet komt.** Zoals we ook in ons advies al bespraken: Het is ontzettend waardevol dat experimentele middelen zuurstof kunnen geven aan nieuwe ideeën. **We vertrouwen erop dat wanneer die effectief blijken in het aanpakken van gewelddadige radicalisering of extremisme, dat project of werking ook de mogelijkheid zal krijgen om ook op langere termijn te ademen.** Daarnaast vragen we om binnen de regierol en financiering van lokale besturen ook rekening te houden met de financiële context waarin we ons vandaag bevinden.
- Moedig **samenwerking tussen lokale besturen** aan en zorg voor **voldoende duidelijke, transparante en onderbouwde financieringsgronden** waarop de budgetten worden toegewezen om te voorkomen dat er perverse effecten ontstaan. Gezien dit uitvoeringsbesluit voorziet in coördinatie over lokale besturen heen, is een duidelijke, niet gefragmenteerde visie van de Vlaamse overheid onmisbaar om onnodige planlast of door elkaar lopende subsidielijnen (met respectievelijke doelstellingen/vereisten) te vermijden.
- **Zorg voor een duidelijke en afdoende ondersteuning van de aanspreekpunten voor het Vlaamse beleid voor de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en schadelijke polarisatie.** Ten aanzien van artikel 3 van dit voorontwerp vragen we om voldoende ondersteuning en opvolging van het takenpakket van deze aanspreekpunten te voorzien. Cruciaal hierbij is de afstemming tussen de betrokken aanspreekpunten radicalisering, hun bevoegde minister én betrokken organisaties, middenveld en de stem van kinderen en jongeren. We geloven heel erg in de kracht van deze aanspreekpunten radicalisering als linken tussen beleid en werkveld, als vinger aan de pols. Niet als controlerende of terechtwijzende actor bij wat niet goed loopt, wel als aanmoediging van goede praktijken, uitwisseling en versterking van beleid op alle niveaus.

Elk beleidsdomein draagt op impliciete en expliciete wijze bij aan een goede leefomgeving voor kinderen en jongeren, een omgeving die jongeren dus dichtbij houdt en radicalisering tegengaat (cf. Good Lives Model). De blik van kinderen en jongeren zelf bij elk van deze levensdomeinen is dan ook cruciaal en we vragen dan ook bij elk beleidsdomein een duidelijk en voldoende groot mandaat om hierop te werken samen met de aanspreekpunten radicalisering. We verwijzen hierbij dan ook naar ons adviespunt: *Betrek kinderen en jongeren en het middenveld in de verdere uitrol van het actieplan en het platform deradicalisering.*

- **Houd rekening met de diversiteit en eigenheid van beleidsdomeinen die betrokken zijn in dit preventieve beleid.** We herhalen hierbij ook onze adviespunten:
 - *Erken organisaties, mensen en plekken die jongeren centraal stellen als preventieve actoren in hun eigen kracht. Leg hen geen bijkomende eisen op, voorzie voldoende financiering en bouw hun werkingen niet af.*
 - *Behoud de uitzondering van de positie van jeugdwerkers wat de deelname aan LIVC-R's betreft. Bescherm deze vertrouwensband en vertrouw op de interne deontologische en integriteitsprocessen van jeugdwerk.*

We willen hiermee verduidelijken dat we het bij de implementatie van de aanspreekpunten heel belangrijk vinden dat **beleidsdomeinen in hun eigenheid bewaakt blijven en er geen finaliteiten bij komen die bij de opdracht van een ander beleidsdomein liggen.** Vanuit het jeugdwerk en jeugdbeleid zijn we allerminst blind voor de huidige signalen van kinderen, jongeren en hun omgeving, zeker ook wat

radicalisering en de preventie hiervan betreft. Als jeugdwerk nemen we hier elke dag een rol in op, aan de hand van deontologische kaders, handelingskaders bij verontrusting, discretieplicht en een uitgewerkte positie ten opzichte van bv. lokale integrale veiligheidscellen.

Door die specifieke invulling en eigenheid slagen we erin jongeren dicht bij de samenleving te houden. **Die vertrouwensband en aansluiting bij hun leefwereld zorgt ervoor dat radicalisering vermeden wordt.** Jeugdwerkers nemen daarbij hun rol actief op, leggen vanzelfsprekend de nodige linken en contacten bij acute situaties en zorgen voor een preventieve rol die niet te vervangen of te instrumentaliseren is.

We vragen om deze punten mee te nemen bij de verdere uitwerking van deze regelgeving.

Met vriendelijke groeten,

Anna Roos en Ellen Volon
Voorzitter en ondervoorzitter van de Vlaamse Jeugdraad